

02 Care este sensul istoriei din Vechiul Testament?

Care este sensul istoriei din Vechiul Testament?

Știm că, pentru a cunoaște istoria reală, trebuie, în general, să cercetăm mai multe surse în legătură cu același eveniment istoric. Aceasta pentru că, pe lângă faptul că diferiți cronicari au acces la diferite informații în legătură cu evenimentele contemporane lor, fiecare cronicar, dacă nu a fost determinat de autorități ce anume și cum să scrie, cel puțin a fost puternic influențat de națiunea din care face parte, cu cultura și tradițiile ei.

Cei care au cercetat cronicile asiriene și pe cele babiloneene, cu ai căror scriitori sunt contemporani unii din scriitorii Vechiului Testament, au văzut că în acele cronici erau proslăviți împărații acelor națiuni, fiind prezentați ca fiind cei mai înțelepți, cei mai viteji și cei mai dreapți. Iar când era un eveniment istoric nefavorabil, cum ar fi o înfrângere a armatei imperiului, cronicarii nu scriau nimic sau căutau să minimizeze eșecul.

Vechiul Testament a fost scris de autori evrei, iar cărțile lui istorice cuprind istoria poporului evreu. Să vedem deci cum este prezentată această istorie.

Am putea considera că istoria poporului evreu începe cu Avraam. Cum este prezentat în Vechiul Testament acest personaj, despre care nu mai avem alte surse istorice? Primul lucru care ni se spune despre el în cartea Geneza este că "Domnul îi spusese lui Avraam: «leși din țara ta și din rudenia ta și din casa tatălui tău, în țara pe care ți-o voi arăta. Și te voi face o națiune mare și te voi binecuvânta; și voi face numele tău mare și vei fi o binecuvântare ... și toate familiile pământului vor fi binecuvântate în tine»" (Gen. 12.1-3). De unde rezultă că prin Avraam va veni o binecuvântare pentru oameni din toate familiile, deci nu numai din familia lui, și, în consecință, va fi o binecuvântare care nu se va limita în exclusivitate la evrei, așa cum și în zilele noastre gândesc evreii "ultrareligioși". Și Avraam a ascultat și a plecat fără a avea nici o informație despre țara unde se ducea. Ce exemplu extraordinar de încredere în Dumnezeu! Dar nu toată calea lui Avraam este așa de frumoasă. Și, dacă, pe lângă încredere, Avraam a dat dovadă și de curaj, în versetul 12 sunt prezentate lucruri care nu îl onorează deloc pe Avraam: ajuns în Egipt, unde Domnul nu îi spusese să meargă, de teamă că egiptenii l-ar putea ucide pentru a-i lua soția, el a spus că soția lui era sora lui. Dar, cu toate că Avraam a dat dovadă de lașitate, Biblia spune că Domnul l-a lovit pe Faraon și casa lui, iar pe Avraam l-a ocrotit. Nu seamănă deloc cu basmele în care eroul plin de curaj înfruntă oștile vrăjmașe, monștrii și vrăjitoarele și nu este nimic romantic în toate acestea. Singurul care strălucește în aceste împrejurări este Dumnezeu, care se arată plin de îndurare față de un om slab. Și aceasta nu este ceva singular în viața lui Avraam, ci aproximativ același lucru îl vedem și în capitolul 20, câțiva ani mai târziu. Și și atunci Dumnezeu arată aceeași asprime față de cei din Gherar și aceeași îndurare față de Avraam.

După acest episod trist, în care Avraam s-a manifestat în slăbiciune, în capitolul 14 Avraam se arată viteaz în război. S-a temut că, în timp de pace, egiptenii ar putea găsi bun să-l omoare pentru a-i lua soția, dar, mai târziu, când a fost ca, împreună cu oamenii lui și cu aliații pe care și-i făcuse să pornească la război împotriva a patru împărați cu armatele lor, lui Avraam nu i-a mai fost teamă. Într-o împrejurare a fost slab și temător, iar în alta plin de încredere. Așa se întâmplă și astăzi cu credincioșii: odată se dezonoarează printr-o purtare pe care cei necredincioși o condamnează, altădată uimesc prin încrederea pe care o au în Domnul. Și, după ce a învins în luptă, Avraam nu a dorit să ia nici o pradă de război. Oare ce războinic a mai refuzat o pradă care i se cuvenea de drept atunci când și alții recunoșteau că i se cuvine? Singura satisfacție a lui Avraam a fost că prin acea luptă l-a salvat din robie pe Lot și familia lui. Tocmai pe Lot, cu care mai înainte avusese neînțelegeri ... Apoi Domnul i-a promis lui Avraam că "sămânța lui" va fi ca stelele cerului, și Avraam "L-a crezut pe Domnul; și El i-a socotit aceasta ca dreptate" (Gen. 15.6). Deci Dumnezeu nu pune preț atât pe vitejie cât pe încrederea în cuvântul Lui, și are îndurare față de cel care manifestă slăbiciune în anumite situații.

După aceste lucruri atât de frumoase, urmează iarăși evenimente triste. Avraam L-a crezut pe Dumnezeu că îi va da urmași, numai că, împins și de soția lui, Sara, s-a hotărât să ia problema pe cont propriu spre a o rezolva și să aibă un urmaș prin Agar, roaba soției sale. Și urmarea imediată a fost că roaba și-a disprețuit stăpâna și și-a bătut joc de ea. Vedem apoi cum omul care altădată s-a arătat temător, a ajuns să se grăbească pentru a face prin mijloacele proprii să se împlinească ceea ce i-a promis Dumnezeu. Și aceasta nu aduce decât necaz. Și, cu toate inconsecvențele omului, Domnul își împlinește promisiunile la timpul hotărât de El, așa că Domnul i-a mai promis încă odată lui Avraam un urmaș pe care avea să-l aibă prin Sara, și, când biologic este cu totul anormal, s-a născut Isaac, urmașul promis de Dumnezeu. Dar necredința arătată de Avraam în episodul cu Agar nu a rămas fără urmări, pentru că Ismael a fost vrăjmaș lui Isaac, copilul născut prin promisiunea lui Dumnezeu și urmașii lui sunt de secole vrăjmași ai urmașilor lui Isaac. Oare nu se poate verifica și astăzi în legătură cu Ismael ceea ce a spus Dumnezeu în acea vreme: "mâna lui va fi împotriva tuturor și mâna tuturor împotriva lui" (Gen. 16.12).

Apoi, după nașterea lui Isaac, moștenitorul promis de Dumnezeu, urmează cel mai înălțător moment din istoria lui Avraam. Domnul i-a spus lui Avraam: "Ia acum pe fiul tău, pe singurul tău fiu, pe care-l iubești, pe Isaac, și mergi în ținutul Moria și adu-l acolo ca ardere-de-tot pe unul din munții despre care îți voi spune" (Gen. 22.2). Și, fără să stea pe gânduri și fără să se sfătuiască cu nimeni, Avraam a pornit să împlinească ceea ce îi poruncise Domnul. Nu a stat să-și pună problema că acela fusese promis de Domnul ca urmaș al lui, ci a găsit că datoria lui era să asculte. Și Domnul a apreciat deplin lucrul acesta și, tocmai când Avraam era pe punctul de a-și jertfi fiul, l-a oprit și a oferit El un berbec pe care l-a jertfit.

Ce poate fi mai frumos și mai înălțător? Am mai putea să gândim că cineva care a dat dovadă de o credință atât de mare și a făcut ceva atât de minunat ar mai fi posibil să cadă? Și totuși, în capitolul 25, viața lui Avraam se încheie într-o notă tristă pentru că, după moartea Sarei, chiar fiind foarte înaintat în vârstă, Avraam a mai avut o soție, cu care a mai avut șase fii. Cu toate acestea, Avraam a mai avut totuși discernământ spiritual și i-a trimis pe acei fii "în țara de răsărit", departe de Isaac. Dar nici aceasta nu a rămas fără urmări, pentru că, în cartea Iudecători, în capitolul 6, citim că "fiii răsăritului" – acei urmași pe care Avraam i-a avut prin Chetura – s-au ridicat la luptă împotriva lui Israel.

Nu seamănă nicidecum cu basmele sau legendele antice în care eroul este plin de curaj și face totul fără greșală și domină toate situațiile. Nu seamănă cu un erou clasic, care întotdeauna își face datoria și face numai ceea ce este drept și bun, nici cu un erou romantic. Dacă ar fi fost să scriem noi, oare nu am mai fi eliminat unele din lucrurile care nu îl onorează pe Avraam? Oare câte cronici ale altor națiuni prezintă atâtea slăbiciuni în istoria strămoșilor lor? Singurul care domină totul este doar Dumnezeu.

Urmează apoi istoria lui Isaac, cel care a avut învățăminte importante de la Avraam și a urmat linia credinței în Domnul. Și el repetă purtarea tatălui său, Avraam, zicând că soția lui era sora lui, de teamă ca să nu fie omorât pentru ea. Și iarăși Domnul și-a arătat îndurarea față de această slăbiciune. Mai mult, "Domnul l-a binecuvântat" și a cules însutit și, el, care era ca un străin în țară, a ajuns în final să fie considerat de ceilalți locuitori ai țării ca fiind "binecuvântatul Domnului". Și Isaac a avut aproape aceeași problemă ca și Avraam: nu a avut copii curând, adică nu la o vârstă tânără, și s-a rugat stăruitor Domnului ca să aibă copii. Și Domnul i-a răspuns și i-a dat doi copii gemeni. Totuși gemenii, ambii băieți, erau foarte diferiți, iar Domnul a spus despre ei "cel mai mare va sluji celui mai mic" (Gen. 25.23). Cel "mai mare", Esau, era un vânător priceput, un om viteaz, genul de om pe care l-am vedea erou de roman. Dar nu el era cel ales de Domnul, ci fratele lui, Iacov, un "om liniștit", care se ocupa de lucrurile gospodăriei, ceea ce pentru noi ar fi un antierou. Și Isaac îl iubea mai mult pe Esau, pe când Rebeca îl iubea mai mult pe Iacov.

Iacov, "omul liniștit", cel care era socotit "mai mic" pentru că ieșise după fratele lui, dorea totuși tare mult să aibă privilegiul special de a fi întâiul născut, și, pentru aceasta, nu s-a dat în lături de la un târg meschin. Când fratele lui a venit foarte obosit de la câmp și i-a cerut să-i dea să mănânce din fiertura pe care Iacov o pregătise, Iacov i-a cerut să-i vândă dreptul de întâi născut pentru un blid de linte. Câtă josnicie! Nu este ceva care să ne facă să-l iubim pe Iacov. Și Esau ce a făcut? Și-a dat privilegiul special pe care îl avea pentru a-și satisface nevoile de moment: a sacrificat viitorul pentru satisfacția prezentă. De aceea, cu sute de ani mai târziu, profetul Maleahi consemnează gândul Domnului: "Eu l-am iubit pe Iacov și l-am urât pe Esau" (Mal. 1.2-3). Apoi, spre sfârșitul vieții, Isaac, cel care avea o mărturie de viață atât de frumoasă printre locuitorii țării încât era numit de ei "binecuvântat al Domnului", s-a arătat atât de puțin spiritual încât era dispus să dea binecuvântarea părintească lui Esau în schimbul unei mâncări gustoase. Încă un prilej pentru ca Iacov, care prețuia mult această binecuvântare, să se lupte să o smulgă prin viclenie, profitând de faptul că tatăl lui era orb. După ce Isaac a fost înșelat de Iacov, care a obținut binecuvântarea și de data aceea în schimbul unei mâncări, a venit și Esau cu vânatul pentru a fi binecuvântat. Isaac a fost șocat și s-a cutremurat, înțelegând că a fost înșelat de Iacov, dar, de data aceasta inspirat de Domnul, a spus că acela pe care l-a binecuvântat va rămâne binecuvântat și pentru Esau nu a mai avut o binecuvântare de același fel. Oare așa am gândi noi? Oare ce nu ar oferi un părinte pentru a-și satisface copilul favorit? Dar Isaac a ajuns să vadă limpede că Dumnezeu avea binecuvântări deosebite pentru Iacov și nu pentru Esau. După această nouă înșelăciune, Iacov nu a avut pace, și, de teamă că Esau îl va omorî, a fugit din țară. Și conștiința lui de om vinovat față de fratele lui îl mustra și la mulți ani după aceea, când s-a reîntors în țară și se temea că fratele lui îl va ucide. Pe tot parcursul vieții lui, Iacov a fost un uneltitor abil și a arătat toate acele trăsături de caracter care pot fi considerate bune justificări pentru cineva care este antisemit. Oare ce națiune ar scrie lucruri atât de puțin măgulitoare despre strămoșii ei? Cu toate acestea, Domnul a arătat o îndurare deosebită față de Iacov, iar dacă o mare parte din viața lui s-a luptat recurgând la tot felul de viclenii, sfârșitul lui îl arată ca fiind un om credincios, care, după multe lupte, cu greu, a învățat să se încreadă în Domnul. Binecuvântările pe care le-a dat el fiilor săi sunt în același timp profeții minunate despre destinul lor.

Și cartea Geneza se încheie cu moartea lui Iosif, fiul iubit al lui Iacov, care ajunsese să fie al doilea după Faraon în Egipt, care salvase de la foamete întâi Egiptul și apoi propria lui familie și pe frații lui, cei care înainte doriseră să îl omoare și îl vânduseră ca sclav.

Cartea Exod începe relatând felul în care egiptenii i-au supus pe urmașii lui Iacov unei robii aspre – despre care există suficiente dovezi arheologice. În această situație ne este prezentat modul miraculos în care Moise, copilul evreu, care, potrivit poruncii faraonului, trebuia să fie omorât, a ajuns să fie adoptat de fiica faraonului și crescut ca un copil al ei, beneficiind deci de cea mai înaltă educație din Egipt și având relații înalte. Și cartea spune că Moise nu a uitat de originea lui și a dorit să se îngrijească de poporul lui, ca să nu mai sufere atâtea. Până aici lucrurile par a fi ca dintr-un roman sau dintr-un basm frumos. Cine ar fi fost atunci mai bine pregătit ca să poată îmbunătăți soarta evreilor, decât cel educat la curtea lui Faraon și care avea relații înalte? Dar Moise a început nu tocmai bine, ucigând un egiptean care nedreptățea pe un evreu și căutând să-și ascundă crima. Și cel care l-a dat în vileag nu a fost un egiptean, ci tocmai unul din poporul lui, dintre cei de a căror soartă se preocupa el – încă un lucru care nu-i onorează deloc pe evrei. Așa că Moise a fost nevoit să fugă în pustiu. Și a ajuns să fie păstor. Cine ar mai fi gândit că unul care a fost păstor în pustiu timp de patruzeci de ani, tocmai la vârsta de optzeci de ani ar putea să devină conducător al unui popor? Nici Moise nu gândea că ar fi posibil. Și totuși tocmai după această îndelungă perioadă în care, sub aspect omenesc, s-a descalificat pentru orice poziție înaltă în societate, Domnul a ales să i se arate și să-l trimită cu misiunea de a scoate poporul Israel din Egipt. De ce nu mai înainte? Singurul răspuns logic îl găsim în aceea că Dumnezeu vrea să-și arate puterea Lui, și el să fie glorificat, nu să fie glorificat un om mare, așa cum a scris mai târziu apostolul Pavel: "Dumnezeu a ales pe cele slabe ale lumii, ca să facă de rușine pe cele tari; și Dumnezeu a ales lucrurile de jos ale lumii și pe cele disprețuite și pe cele care nu sunt, ca să desființeze pe cele care sunt; ca nici o făptură să nu se laude înaintea lui Dumnezeu" (1. Cor. 1.27-28). La chemarea Domnului, Moise nu s-a arătat nicidecum un erou, ci a fost temător știind că își pierduse abilitatea de a vorbi bine și gândind la ce greutăți va avea de întâmpinat. Și chiar după ce Domnul i-a arătat semnele pe care le va face și i-a promis că El, Cel care i-a făcut omului gură, va fi cu gura lui, Moise a spus: "trimite, Te rog, pe cine vei trimite", căutând să scape de o răspundere atât de mare. Dar Domnul l-a împins să meargă pe acea cale, promițându-i că fratele lui, Aaron, va fi cu el pentru a vorbi.

Apoi, prezentarea lui Moise și a lui Aaron înaintea lui Faraon cu cererea din partea Domnului ca să lase poporul Israel să iasă în pustiu pentru a ține o sărbătoare, așa cum era și de așteptat, este respinsă de Faraon, care a înăsprit și mai mult condițiile de muncă ale evreilor și le-a mărit norma de lucru. Efectul a fost că și evreii au ajuns să-l mustre pe Moise pentru că le-a adus acele noi dificultăți, în loc ca ei să fie solidari cu Moise – iarăși ceva care nu se potrivește deloc cu basmele sau cu romanele. Ceea ce a urmat nu a fost nicidecum o revoluție, o luptă în care evreii să se arate viteji – cum au fost multe lupte și revoluții pe parcursul istoriei și cum sunt și acum în scenariile de filme – ci o serie de calamități cu care Domnul a lovit Egiptul, după fiecare dintre acestea Moise și Aaron prezentându-se înaintea lui Faraon pentru a repeta cererea. Dacă unele dintre cele făcute de Moise au putut fi oarecum reproduse de vrăjitorii din Egipt, iar altele ar putea fi asimilate cu fenomene naturale care s-au mai produs în decursul istoriei, de la un anumit punct vrăjitorii s-au arătat neputincioși și au recunoscut că este o intervenție a lui Dumnezeu, iar apoi faptul că nici una din acele calamități nu i-a atins pe evrei nu poate fi explicat în mod natural, mai ales când este vorba de ultima dintre ele: moartea întâilor născuți. La ultima calamitate, ceea ce spune cartea că i-a protejat pe evrei este sângele mielului jertfit uns pe ușorii ușii – imagine a sângelui jertfei lui Hristos, prin credința în care orice om poate fi salvat.

După aceasta, Moise, la porunca Domnului, a condus poporul afară din Egipt. Drumul direct spre Țara Canaanului era peste istmul care leagă Egiptul de Sinai, dar acolo, la granița Egiptului, erau fortificații. Și o asemenea mulțime cum era poporul Israel, fără-ndoială, ar fi fost întâmpinată de armate care să-i respingă. Iar Dumnezeu, “ca nu cumva poporul, văzând lupta, să regrete și să se întoarcă în Egipt” (Ex. 14.17) a hotărât să-i ducă pe altă cale. Încă un lucru care nu-i onorează deloc pe evrei, care apar ca fiind lași, și aceasta tocmai într-o scriere a evreilor. Israel a ajuns să fie prins între Marea Roșie și trupele din Egipt, pe care Faraon le strânsese ca să se răzbune și să-și aducă robii înapoi: o situație care omeneste era fără ieșire. Acesta a fost momentul în care Dumnezeu Și-a arătat încă odată puterea, trecând poporul chiar prin mijlocul Mării. Așa face și astăzi Domnul cu credincioșii Lui: îi aduce în situații limită, în care ei se recunosc total neputincioși, pentru ca apoi să-i salveze, ca ei să se vadă cât de mici sunt ei ca oameni și cât de plin de îndurare este El.

După trecerea Mării Roșii și după ce egiptenii au fost înecați în mare a urmat frumoasa cântare de laudă. Dar, la scurt timp după aceea, tot poporul a ajuns să murmure împotriva lui Moise “De am fi murit de mâna Domnului în țara Egiptului, când ședeam lângă oalele cu carne, când mâncam pâine pe săturate! Pentru că ne-ați adus în pustiu acesta ca să omorâți toată mulțimea aceasta cu foame” (Ex. 16.3). Parcă uitaseră complet lucrurile minunate pe care le făcuse Dumnezeu pentru ei și nu aveau atâta credință ca să își imagineze că Cel care a făcut atâtea minuni nu îi va lăsa să moară de foame. Încă o ocazie pentru o minune: Domnul le-a dat să mănânce mana. Și nu mult după aceea, poporul a murmurat la fel pentru că nu aveau nici o sursă de apă. De data aceasta Moise a cerut de la Domnul soluția pentru problemă, iar Domnul i-a spus să lovească stânca și vor avea apă.

După acestea, în capitolul 19, urmează o scenă surprinzătoare, în care, fără ca Domnul să le fi cerut să facă ceva concret, ci numai ascultare: “dacă veți asculta de glasul Meu cu adevărat și veți păzi legământul Meu, veți fi comoara Mea deosebită dintre toate popoarele”, tot poporul s-a angajat “tot ce a zis Domnul vom face” (Ex. 19.3-9). Poporul care în atâtea rânduri se arătase laș și cârtitor s-a angajat să facă tot ... Și ce anume să fie acest tot? În aceste condiții le-a dat Domnul legea. Legea nu le-a fost impusă decât după ce ei s-au angajat să facă totul pentru Domnul. Așa este omul: se angajează repede să facă ceva pentru Dumnezeu, după care se arată total incapabil să facă voia lui Dumnezeu.

În capitolul 20 le-au fost date cele zece porunci, ca un fel de constituție care stabilea cadrul general al Legii, după care, în capitolul 21, Moise a fost chemat de Domnul singur pe munte pentru a primi rânduieli pentru popor și legea ceremonială, care stabilea ritualurile prin care poporul îi va sluji lui Dumnezeu. Aceasta a durat patruzeci de zile, timp în care poporul care se angajase să facă tot ce a spus Domnul a călcat legea începând cu prima poruncă. S-au dus la Aaron și i-au cerut “fă-ne un dumnezeu care să meargă înaintea noastră; pentru că nu știm ce i s-a întâmplat lui Moise acesta, omul care ne-a scos din țara Egiptului” (Ex. 32.1). Și Aaron, tocmai cel pe care Domnul îl desemnase să-l fie Mare Preot, le-a făcut un vițel de aur, probabil după modelul a ceea ce văzuseră în Egipt. Atât de repede au ajuns să calce poruncile! Omeneste gândind, dacă Domnul nu a vrut să-l distrugă, nu ne-ar părea normal ca tot poporul să fie lăsat să se descurce singur? Dar, cu toate acestea, Domnul se arată în continuare plin de îndurare și continuă să se îngrijească pentru a-i duce în țara promisă. Cât de diferit este de ceea ce ni s-ar părea nouă normal! Într-adevăr putem constata ceea ce a scris profetul Isaia: “Pentru că așa cum cerurile sunt mai înalte decât pământul, tot așa căile Mele sunt mai înalte decât căile voastre, și gândurile Mele decât gândurile voastre” (Isa. 55.9). Și pe tot parcursul drumului prin pustiu ne sunt prezentate multe cârtiri și revolte ale poporului împotriva lui Moise și a lui Aaron, și, de fiecare dată, Dumnezeu și-a arătat puterea, a pedepsit, dar nu i-a distrus ci a continuat să-și ducă planul la îndeplinire, astfel încât nu se poate să nu recunoaștem cât de adevărat este ceea ce îi scria apostolul Pavel lui Timotei despre Domnul: “dacă suntem necredincioși, El rămâne credincios, pentru că nu Se poate tăgădui pe Sine Însuși” (2 Tim. 2.13).

Întreaga istorie din Vechiul Testament după ce poporul Israel a primit Legea prin Moise este o demonstrație a imposibilității omului de a respecta întocmai Legea din cauza faptului că în firea omului există tendințe contrare cerințelor legii. Oare nu putem constata și noi aceasta? Noi astăzi nu ne facem idoli sub formă de “chip cioplit”. Dar oare nu sunt anumiți actori sau sportivi care sunt idolatrizați? Nu au fost, nu demult, politicieni care au fost cu adevărat idoli pentru națiuni întregi, de exemplu Napoleon sau Hitler? În educația pe care o primesc copiii, nu sunt ei învățați că trebuie să aibă în viață o persoană demnă de urmat ca model? Și aceasta nu înseamnă că persoana care este luată drept model pentru o mulțime de calități devine un fel de idol?

Ne este evident că idoli de piatră, aur sau argint pe care și-i făceau cei din antichitate nu aveau nici o putere, dar oare nu am văzut că și idoli pe care și-i fac în zilele noastre oamenii cad și aduc multă suferință celor care îi urmează? De pildă, nu au murit în luptă mulți dintre soldații care îl idolatrizau pe Napoleon și mulți au rămas invalizi, când ei sperau să ajungă să domine lumea, potrivit cu ce le spusese conducătorul lor, că “fiecare soldat are în buzunar bastonul de mareșal”. Și ce suferințe imense a adus poporului german faptul că mulți dintre ei au făcut un idol din Hitler? Acestea sunt exemple din istoria mai recentă. Dar oare câți nu au fost dezamăgiți de persoanele pe care și le-au ales în viață ca model de urmat, sau, am putea spune, ca idol?

Și totuși omul nu își este sieși suficient și nu poate fi absolut independent. El trebuie să aibă ceva de urmat, trebuie să aibă o țintă. Dacă este un ideal atât de înalt încât nu-l poate atinge, atunci acel om este mereu trist și nemulțumit de faptul că nu își atinge ținta, iar dacă este o țintă pe care o atinge, atunci, după ce a atins-o ajunge să aibă nevoie de o altă țintă, astfel încât ajunge la a urma îndemnul exploratorului norvegian Nansen: “ai reușit, continuă; nu ai reușit, continuă”. Și omul continuă fiind absorbit de câte ceva: la nivelul cel mai de jos cei cu drogurile, dar sunt și cei care fac sporturi sau care sunt cu totul absorbiți de slujbă. Și ei continuă până când vine un timp în care sănătatea cedează și nu mai pot continua. Și apoi urmează moartea, de care omul se teme și dincolo de care simte că mai urmează ceva pentru el, că nu este o simplă încetare a existenței.

Potrivit cu cele zece porunci, omul trebuie să depindă numai de Dumnezeu și să asculte numai de Dumnezeu. Și istoria poporului Israel arată că ei nu au fost capabili să fie ascultători.

Poate că până aici ni s-ar părea că Moise este omul care a ascultat perfect. Dar, în cartea Numeri, în capitolul 20 ne este prezentată o – am zice noi mică – neascultare a lui Moise, care este și singura care este consemnată. Istoria se repeta: poporul începuse să murmure pentru că nu aveau apă în pustiu și să spună că era mai bine în Egipt – uitaseră de robie, de muncile grele și de pedepsele pe care li le aplicau egiptenii și uitaseră și de lucrurile minunate pe care le făcuse Domnul. Atunci Moise și Aaron au căzut cu fața la pământ înaintea Domnului: la cine altcineva sau la ce alte mijloace să apeleze? Atunci “Domnul a vorbit lui Moise, zicând: la toiagul și strânge adunarea, tu și Aaron, fratele tău, și vorbiți stâncii înaintea ochilor lor și ea își va da apele; și să le scoți apă din stâncă și să adăpi adunarea și vitele lor” (Num. 20.7-8). Și Moise a luat toiagul, dar, cum istoria se repeta în ceea ce privește murmurele poporului pentru că nu avea apă, a găsit că este cazul ca și el să

repete ceea ce făcuse mai înainte (Exod cap. 17) și a lovit stâncă odată, apoi încă odată, ca în final să țâșnească apă din ea. În aceasta Moise nu a ascultat întocmai ceea ce îi spusese Domnul să facă. O mică neascultare, am zice noi, care poate fi iertată, dar Domnul a hotărât să nu lase nepedepsită această neascultare și a spus: “Pentru că nu M-ați crezut, ca să Mă sfințiți înaintea ochilor fiilor lui Israel, de aceea nu voi veți duce această adunare în țara pe care le-am dat-o” (Num. 20.12). Și Biblia spune că de aceea Moise și Aaron nu au intrat în țara Canaanului.

O relatare unică este cea cu privire la moartea lui Moise, în vârstă de o sută douăzeci de ani, vârstă la care “ochiul său nu se întunecase, nici puterea lui nu-l părăsise”, moarte despre care se spune clar că este ca pedeapsă pentru neascultarea din cartea Numeri. “Și Moise, robul Domnului, a murit acolo, în țara Moabului, după cuvântul Domnului. Și El l-a înmormântat în vale, în țara Moabului, față în față cu Bet-Peor, și nimeni nu știe mormântul lui până în ziua aceasta” (v. Deut. 34.1-8). Nu trebuia să i se facă lui Moise un mormânt monumental, nimic de genul în care își făceau oamenii bogați și demnitarii din Egipt, pentru că, dacă ar fi știut locul unde este înmormântat Moise, nu ar fi devenit oare acel loc un loc de pelerinaj, unde să meargă tot Israelul ca să se închine la acel profet ca nimeni altul, așa cum se întâmplă astăzi la mormintele și relicvele multor sfinți din vechime? Sigur că Dumnezeu nu a dorit ca Israel să facă din Moise un idol.

Totuși Israel a căzut în idolatrie, deși Domnul a dorit ca dându-le Legea ei să fie un popor deosebit, care să dea o mărturie bună pentru El. Și întreaga istorie a poporului Israel este marcată de neascultarea poporului, toți călcând Legea, de la cei mai mici până la cei mai mari, dar și lucrări minunate ale Domnului, prin care Domnul pe de-o parte a pedepsit, iar pe de altă parte a arătat îndurare față de popor pentru a nu-l distruge. Chiar fiind luat în robie și deportat, poporul Israel nu a dispărut până astăzi, pe când multe din popoarele din Canaanul antic au dispărut. Mai există oare în zilele noastre filistenii? Pentru cei care ar putea zice că filistenii sunt cei care se zic astăzi a fi palestinieni și sunt de fapt arabi, scrierile Vechiului Testament fac deosebire clară între filistenii și arabi. Și știm de mai multe națiuni care au dispărut, în timp ce Israel nu și-a pierdut identitatea cu toate că în decursul istoriei atâția au căutat să îl distrugă complet. Oare nu ne spune aceasta că Dumnezeu a dorit să îi păstreze?

În istoria din Vechiul Testament sunt atâtea evenimente minunate și pline de învățăminte și pentru noi astăzi, dar această scriere nu își propune să se ocupe cu fiecare dintre ele, ci numai să ofere o imagine de ansamblu a istoriei, cu ideea de a-i provoca pe cei care citesc aceste rânduri să citească în întregime Scriptura și să aibă parte de binecuvântarea Autorului ei.

Din această istorie găsim că este deosebit de semnificativă cea a lui David, împăratul erou al lui Israel, omul după inima lui Dumnezeu, care a scris mulți psalmi cuprinși în Cartea Psalmilor. El era cel mai mic fiu al lui Isai, într-o familie fără renume și a început viața ca un păstor și a continuat așa până când în ziua când profetul Samuel l-a uns ca împărat în locul lui Saul, împăratul care se arătase neascultător față de Domnul. Cu ocazia ungerii ca împărat a lui David, Cel care domină scena este Domnul, pentru că Samuel, chiar profet fiind ar fi gândit să-l ungă pe fiul cel mai mare al lui Isai, dar “Domnul nu Se uită cum se uită omul, pentru că omul se uită la înfățișare, dar Domnul Se uită la inimă”, așa că au trebuit să trimită pe câmp să-l caute și să-l aducă pe David, care era cu turmele, pentru că nici frații lui, nici tatăl lui nu se gândiseră să-l cheme și pe el.

Ce a urmat apoi? Poate că am fi gândit la o revoluție sau la un fel de lovitură de stat sau ca Dumnezeu să îl omoare repede pe Saul, care fusese neascultător. Dar lucrurile au decurs cu totul altfel. David a rămas în continuare cu turmele, pe când frații lui au plecat la oaste ca să lupte împotriva filistenilor. Și David a venit pe câmpul de luptă fiind trimis de tatăl lui cu provizii și ca să aducă vești despre frații lui, nu pentru ca să se angajeze în luptă. Dar a găsit tot Israelul într-un impas, nimeni neîndrăznind să îl înfrunte pe Goliat, uriașul filistenilor. Atunci, cel care toată viața fusese cu turmele și nu era deprins la război și nu avea absolut nici o pregătire s-a oferit să îl înfrunte pe acel războinic uriaș. Lucrul l-a uimit pe Saul, care a constatat simplu: “Nu poți să mergi împotriva filisteanului acestuia ca să te lupți cu el, pentru că tu ești tânăr, și el este un bărbat de război din tinerețea lui”. Dar David a avut curaj și încredere că Domnul, cel care l-a ajutat să păzească turmele de fiarele din pustiu, îl va ajuta să-l ucidă pe acel uriaș. Apoi Saul a încercat să-l ajute pe David dându-i armura și sabia lui, dar acestea nu i se potriveau, ceea ce spune că cineva se poate angaja în lupta pentru Domnul numai folosind mijloacele pe care le oferă Domnul, nu cele pe care le folosesc oamenii.

A urmat victoria lui David care l-a doborât pe uriaș cu praștia, această istorie care timp de milenii a fost povestită copiilor. Prin aceasta David a ajuns să fie căpetenie în armata lui Saul. O poziție foarte favorabilă pentru a deveni împărat. Am fi gândit că atunci era momentul ca Saul să moară și David, cel atât de iubit de popor să-i ia locul. Dar Domnul a hotărât altfel. Saul, gelos pe David, a dorit să îl ucidă, așa că David a fost nevoit să fugă pentru a-și salva viața. Și așa David a pribegit mulți ani.

De-a lungul anilor de pribegie David a avut multe greutăți și suferințe, și nu întotdeauna s-a purtat ca eroul perfect. În capitolul 21 din 1 Samuel, de teamă să nu îl prindă Saul, David a gândit să se refugieze în Gat, cetatea filistenilor, dar și acolo, de teamă că filistenii îl vor uide pe cel care la-a pricinuit atâtea pierderi în războaie, “și și-a schimbat purtarea înaintea ochilor lor și a făcut pe nebunul în mâinile lor și zgâria pe ușile porții și lăsa să-i curgă balele pe barbă”. Iată o împrejurare în care cel care nu s-a temut să înfrunte uriașul s-a arătat plin de frică și s-a purtat în mod rușinos. Ce poate să ne spună aceasta decât că, prin credință în Domnul și în ascultare de Domnul omul poate face lucruri minunate, dar atunci când uită de Domnul, se face de rușine? După aceasta, urmează un eveniment uimitor: David fugarul, împreună cu câțiva oameni “care aveau datorii și toți cei cu sufletul amărât”, care veniseră cu el, a mers la luptă împotriva filistenilor și a salvat cetatea Cheila, pe care o amenințau armatele filistenilor. Dar după bătălia pe care a câștigat-o a trebuit din nou să fugă pentru că Saul îl urmărea, iar David nu dorea să se lupte împotriva oștilor lui Israel conduse de Saul.

Urmează încă o împrejurare când David se manifestă într-un mod cu totul neașteptat pentru noi: când l-a surprins pe Saul în timp ce dormea și oamenii lui i-au spus: “Iată ziua de care ți-a zis Domnul: «Iată, voi da pe vrăjmașul tău în mâna ta și-i vei face cum este bine în ochii tăi». David s-a ridicat și a tăiat pe furiș colțul mantiei lui Saul. Și a fost așa: după aceasta, lui David îi bătea inima pentru că tăiașe colțul mantiei lui Saul. Și a zis oamenilor săi: Să mă ferească Domnul să fac acest lucru domnului meu, unsului Domnului, să-mi întind mâna împotriva lui, pentru că este unsul Domnului. Și David i-a oprit pe oamenii săi cu aceste cuvinte și nu i-a lăsat să se ridice împotriva lui Saul” (v. 1 Sam. 24.4-8).

Apoi în capitolul 25, când Nabal, cel căruia îi protejase turmele de prădători, a refuzat să-i dea provizii pentru el și oamenii care erau cu el, David a pornit cu gândul să se răzbune în mod extrem de violent și să nu mai lase în viață pe nimeni dintre ai lui Nabal. Dar Abigail, soția lui Nabal, i-a ieșit înainte oferindu-i provizii și cerându-și iertare că nu a venit mai devreme să îl ajute și amintindu-i: “Domnul te-a oprit ca să

ajungi la vărsare de sânge și să te răzbuni cu propria ta mână ... Pentru că Domnul va face negreșit domnului meu o casă trainică, pentru că domnul meu poartă războaiele Domnului și nu s-a găsit rău în tine în toate zilele tale ... Și va fi așa: când Domnul va face domnului meu după tot binele pe care l-a vorbit despre tine și te va pune conducător peste Israel, atunci aceasta nu va fi un prilej de cădere pentru tine, nici muștrare de inimă pentru domnul meu, că ai vărsat sânge fără motiv și că domnul meu s-a răzbunat singur” (v. 1 Sam. 25.23-31). În această împrejurare David nu și-a putut stăpâni mânia. Cât de oscilant și de inconstant este omul! Și numai Dumnezeu este mereu Același.

A venit apoi sfârșitul lui Saul, și, după multe lupte, David a ajuns să fie împărat peste tot Israelul. Ar fi fost timpul să fie pace, dar tocmai când situația era cum cu greu ne-am imagina alta mai favorabilă, atunci a ajuns David să comită cea mai reprobabilă faptă, pe care cei care au scris cărțile Vechiului Testament au consemnat-o, deși noi am fi înclinați s-o trecem sub tăcere. David a comis adulter cu Bat-Șeba, soția lui Urie, hetitul, o căpetenie în armata lui David. Când a aflat că Bat-Șeba era însărcinată, David a trimis să-l cheme pe Urie de pe câmpul de luptă: poate va intra la soția lui și va face astfel să nu se vadă urmările adulterului. Dar Urie nu a mers la soția lui, spunând: “Chivotul și Israel și Iuda locuiesc în corturi, și stăpânul meu, Ioab, și slujitorii domnului meu sunt în tabără, în câmp, și eu să intru în casa mea, ca să mănânc și să beau și să mă culc cu soția mea? Viu ești tu și viu este sufletul tău, că nu voi face acest lucru!” (2 Sam. 11.11). O comportare excepțională a lui Urie, care îl arată ca fiind un slujitor credincios. Dacă noi, ca oameni, am fi scris despre o întâmplare de felul acesta, am fi căutat să găsim ceva circumstanțe atenuante pentru eroul nostru, cum ar fi că Urie era un om rău, dar nici vorbă de așa ceva! Pentru cele ce au urmat David nu are nici o scuză: l-a trimis pe Urie purtând o scrisoare către Ioab, comandantul armatei, în care îi cerea să-l pună pe Urie în locul cel mai greu și să se retragă de la el pentru ca Urie să fie omorât de vrăjmași. După împlinirea acestui plan mișelesc ne este descris modul cum Domnul l-a pedepsit pe David lovind crunt în familia lui și cum tot Israelul a suferit pentru această crimă. Am fi admis noi ca un om care a comandat un asasinat să fie eroul nostru? Și totuși Domnul nu l-a lepădat pe David și nu l-a distrus complet, ci a rămas credincios legământului pe care îl făcuse “voi ridica sămânța ta după tine, care va ieși din trupul tău, și-i voi întări împărăția. El va zidi o casă Numelui Meu și Eu voi întări tronul împărăției lui pentru totdeauna. Eu îi voi fi tată și el îmi va fi fiu. Dacă va face nelegiuire, îl voi muștra cu nuiaua omenească și cu loviturile fiilor oamenilor. Dar îndurarea Mea nu se va îndepărta de la el, cum am luat-o de la Saul, pe care l-am îndepărtat dinaintea ta. Și casa ta și împărăția ta vor fi întărite pentru totdeauna înaintea ta; tronul tău va fi neclintit pentru totdeauna” (2 Sam. 7.12-16).

Și toată istoria lui Israel din Vechiul Testament a fost marcată de necredința și păcatele poporului, ale împăraților și chiar ale preoților, iar Domnul i-a pedepsit însă nu i-a distrus complet pentru că e dorește să respecte promisiunea făcută lui Avraam că “toate familiile pământului vor fi binecuvântate în tine”.

Oare ce națiune și-a scris istoria într-un mod care să se poată asemăna cât de cât cu cea din Vechiul Testament, când fiecare caută să-și minimizeze vinovăția și să găsească circumstanțe atenuante pentru faptele rele pe care le-a comis? Nu se vede oare că felul în care a fost scrisă această istorie reflectă modul în care Dumnezeu îl vede pe Israel?

clickbible.org